

LEKCIJA 13

○ △ ■ PRAŽNICI / BLAGDANI

Naš jezik

Digital Learning Companion for Elementary Bosnian,
Croatian, and Serbian

Project supervisor: Aleksandar Bošković

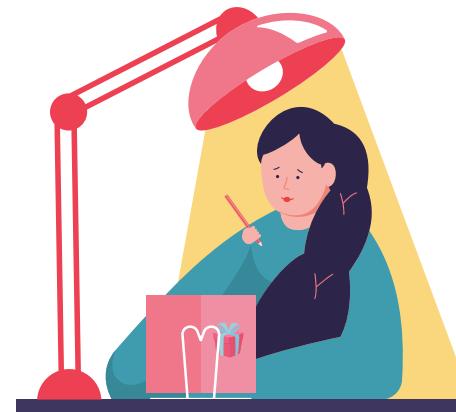
Curriculum Design and Learning Materials: Milica Iličić

Editor and Proofreader: Sandra Zlotrg

Graphic design: Ivana Adamović, Ivana Radovanović

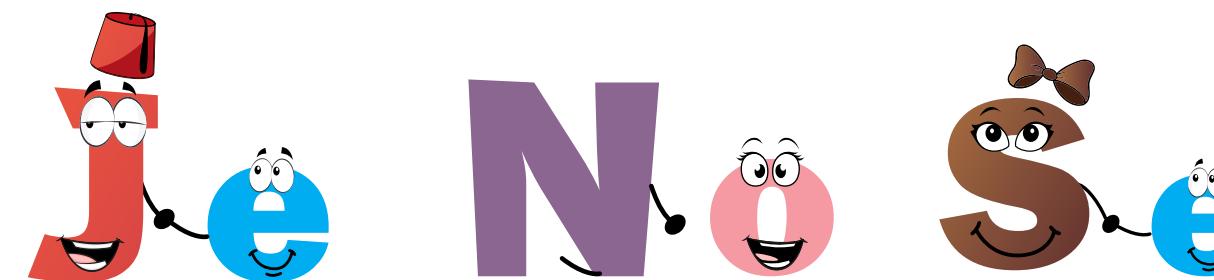
Language Resource Center, Columbia University

Nove riječi/reči**Šta/što radimo za praznike/
blagdane?****Viđati prijatelje****Davati poklone****Dolaziti u goste****Slaviti rođendan****Viđati porodicu/
obitelj****Piti vino ili pivo****Pisati
čestitke****Poklanjati
cvijeće/cveće****Jesti roštilj****Jesti tortu****Kuhati/kuvati
hranu****1. Gramatika****The dative case and indirect objects**

The declension of the dative case is identical to the locative. However, the two have different functions, and notably, dative can be used without prepositions, whereas locative cannot.

The Dative Singular Case of Nouns and Adjectives			
Masculine, Neuter	-om/-em ; -u	Feminine	-oj ; -i
naš- em velik- om grad- u	naš- em velik- om sel- u	naš- oj velik- oj zemlj- i	naš- oj velik- oj ljubav- i

The principal function of the dative is to indicate **indirect objects**. Unlike **direct objects** - things that the verb is directly impacting, marked by the accusative - **indirect objects** experience or receive the actions indirectly.

For example, in the following sentence, "I see Marko," I (nominative) is the subject (doing the seeing), and Marko (accusative) is the direct object of being seen:

Ja vidim Marka. = *I see Marko.*

On the other hand, in the sentence, *Čitam knjigu Marku.* = *I am reading a book to Marko.*

the object of the action word – the thing being read – is the book. Marko is still involved with the action word, but he is not the object being read – unlike the book, he is experiencing the reading **indirectly**. For that reason, the word "**knjiga**" is in the accusative, and "**Marko**" is in the dative.

Some verbs, like **čitati**, can have an indirect object, but do not have to. Other verbs, like **davati, dajem / dati, dam** (imperfective and perfective of **to give**) – need an indirect object, as they seldom make sense without specifying the recipient.

Dajem poklon Marku. = *I am giving a gift to Marko.*

1. Vježbamo/Vežbamo

Dative singular

- Marko je kupio pivo _____. (priatelj)
- Jasmina je napisala poruku _____. (brat)
- Tamara daje poklone _____. (Dubravka)
- Ana je kupila psa _____. (Jovan)
- Fadil je kupio cvijeće/cveće _____. (Zehra)
- Nermin piše čestitku _____. (Aleksandra)

Bitno!

The verbs **davati, dajem (i)** and **dati, dam (p)** (to give)

Davati (i):		Dati (i):	
ja dajem	mi dajemo	ja dam	mi damo
ti daješ	vi dajete	ti daš	vi date
on/ona daje	oni daju	on/ona da	oni daju

Bitno!

Cvijet/cvet, cvijeće/cveće

Plural form usually used for the noun **cijet/cvet** is **cvijeće/cveće**. This plural is treated as a singular noun of neuter gender.

2. Vježbamo/Vežbamo

The dative case

- Lukin tata uvijek/uvek kupuje cvijeće/cveće _____. (njegova lijepa/lepa mama)
- Damir je kupio auto _____. (moj dobar priatelj)
- Ranko je davao knjige _____. (tvoj pametan profesor)
- Stefan kupuje hranu _____. (Darkova crna mačka)
- Fatima često daje čokoladu _____. (naša nova priateljica)
- Baka i djed/deda često daju novac _____. (njihov sladak unuk)

2. Gramatika

Dative and locative of personal pronouns

Below are the personal pronouns in dative and locative. Note that the short forms (clitics) are often used in dative, whereas locative does not have clitics: it exclusively uses the long forms of personal pronouns.

Nomi nativ		Dativ, lokativ	
ja	mi	meni (mi)	nama (nam)
ti	vi	tebi (ti)	vama (vam)
on	oni	njemu (mu)	
ona	one	njoj (joj)	njima (im)
ono	ona	njemu (mu)	

3. Vježbamo/Vežbamo

Locative case of personal pronouns

Replace the words in bold with the corresponding pronoun in the locative case.

1. **Ti** nisi živela u našem gradu, ali smo često mislili o _____.
2. **Mi** se volimo, i naša ljubav živi u _____.
3. Vidjeli/videli smo **vas** danas, ali još ne znamo mnogo o _____.
4. Zoran misli da sam **ja** zanimljiva, i često priča o _____.
5. **On** živi u našem gradu, ali mi ne znamo mnogo o _____.
6. Ove **biblioteke/knjižnice** su stare, ali studenti još uvijek/uvek rade u _____.
7. Tibor je volio/voleo ovu **knjigu**, i često je pričao o _____.
8. Ja ne živim na **Balkanu**, ali često mislim o _____.

4. Vježbamo/Vežbamo

Dative and locative of personal pronouns

Substitute the noun with a pronoun. Make sure to determine whether the pronoun is in the dative (short form) or locative (long form).

1. Ovaj **profesor** je nov, znate li vi nešto o _____? Which case? _____
2. **Milica** je moja dobra prijateljica, želim _____ dati poklon. Which case? _____
3. To je dobar **restoran**, često jedemo u _____. Which case? _____
4. **Stefan** nam je platio piće. Moramo _____ se zahvaliti. Which case? _____
5. **Alma** voli životinje. Želim _____ kupiti mačku. Which case? _____
6. Ti i Bojana znate **Marka i Jelenu**. Pričate li o _____? Which case? _____
7. To je moj drug, **Bojan**. Želim da _____ dam poklon. Which case? _____
8. Ovo su **Marija i Ana**. Često mislim o _____. Which case? _____

Zaovine, Srbija

Jelsa, Hrvatska

3. Gramatika

Word order of clitics: the dative case

Here is a reminder of word order structure in sentences in Bosnian/Croatian/Serbian.

X	Y					Z
First significant unit	1 li	2 sam, si, smo, ste, su (past tense auxiliary biti, except je)	3 dative personal pronouns	4 accusative personal pronouns	5 reflexive se OR past tense auxiliary je	Rest of sentence

When personal pronouns in the dative case are used in their short form, they occupy the slot between the short forms of **biti** (except **je**, which always comes last), and accusative personal pronouns.

Bitno!

Word order and **se**

Remember: if any of these words are used in their long form – for example, if *biti* is used to start a question – they are no longer clitics and therefore stand outside of the clitic cluster.

*Did you give it to her? = Da li **si** joj ga dao? = **Jesi** li joj ga dao?*

*Did we thank him? = Da li **smo** mu se zahvalili? = **Jesmo** li mu se zahvalili?*

5. Vježbamo/Vežbamo

Word order of clitics

Put the words in brackets in the right order.

- On _____ dao. (ju, mu, je)
- Ti _____ dala. (je, si, mi)
- Oni _____ dali. (vam, je, su)
- Vi _____ dali. (ga, ste, mi)
- Ja _____ dala. (njima, je, sam)
- One _____ dale. (vam, su, je)
- Mi _____ dali. (tebi, smo, ga)
- Ona _____ dala. (njemu, je, ju)

6. Vježbamo/Vežbamo

Word order of clitics

Model: Nemanja je dao **kafu/kavu majci**. Nemanja **joj ju** je dao.

- Aleksandra je pričala **priču vama**. Aleksandra _____ pričala.
- Marko je dao **poklone njemu**. Marko _____ dao.
- Mi smo se zahvalili **Mirjani i Andreju**. Mi _____ zahvalili.
- Čestitala sam **rođendan svom djedu/dedi**. Ja _____ čestitala.
- Momir se zahvalio **Jovanu**. On _____ zahvalio.
- Goran i ti ste pisali **poruku Damiru i Tijani**. Vi _____ pisali.
- Damir i Damjan su dali **mački hranu**. Oni _____ dali.
- Petra je kupila **Andeli tortu**. Da _____ kupila?

Kultura

Religious holidays and greetings

Countries where Bosnian/Croatian/Serbian is spoken each have one dominant religion: Islam in Bosnia and Herzegovina, Roman Catholicism in Croatia, and Serbian Orthodox Christianity in Serbia and in Montenegro. Each religious tradition marks its own holidays. Both Catholic and Serbian Orthodox Christians celebrate Christmas (*Božić*) and Easter (*Uskrs*); however, the two Churches use different calendars, and the dates of these celebrations differ. The Catholic Christmas is on December 25th, and the Orthodox on January 7th; Easter is celebrated on a different date each year, usually between March and May, and the Catholic and the Orthodox ones occasionally overlap.

Rituals of worship, especially for Christmas, are also different: notably, Serbian Orthodox Christians mark Christmas Eve (*Badnje veče*) by bringing a large oak branch (*badnjak*) into their homes. *Badnjak* is ritually burned early on Christmas morning (or late on Christmas Eve when the ritual is performed at a church), with wishes for good fortune and prosperity in the coming year. Serbian Orthodox practice is also notable for celebrating Patron Saint's Day (*krsna slava*). Every observant family considers itself to be under the patronage of a specific saint, and hosts a feast for their friends and extended family on their patron saint's day. The most commonly celebrated saints in Serbia are Sveti Đorđe (St. George) on May 5th, and Sveti Nikola (St. Nicholas) on December 19th.

The most significant religious holiday for Bosnian Muslims is Eid al-Fitr (*Ramazanski bajram*), a holiday that celebrates the end of the Ramadan, the Islamic holy month of fasting and prayer. *Ramazanski bajram* is marked with a large feast shared with friends and family, and special ritual prayers. Eid al-Adha (*Kurban-bajram*) is likewise significant, but if the word *Bajram* is used without the qualifying adjective, *Ramazanski bajram* is usually implied. The dates for both Eids vary each year, as the Islamic calendar is lunar and does not match the secular one.

Listed in the table are the appropriate greetings for each of these holidays. For all listed holidays except *krsna slava*, the exchange of traditional greetings and responses is expressed in religious terms. If you are uncomfortable using religious statements or terminology, you can use the secular greeting to simply wish someone a happy holiday.

Holiday	Traditional greeting	Traditional response	Universal greeting
Ramazanski bajram	Bajram šerif mubarek olsun! <i>Blessed be the noble Eid!</i>	Allah razi olsun! <i>May God be pleased with you!</i>	Sretan/srećan Bajram! <i>Happy Eid!</i>
Božić	Mir Božji! Hristos se rodi! <i>God's peace! Christ was born!</i>	Vaistinu se rodi! <i>Verily he was born!</i>	Sretan/srećan Božić! Čestit Božić <i>Happy Christmas!</i>
Uskrs	Hristos voskrese! <i>Christ is risen!</i>	Vaistinu voskrese! <i>Verily he is risen!</i>	Sretan/srećan Uskrs! <i>Happy Easter!</i>
Krsna slava	Srećna slava, domaćine/domaćice! <i>Happy Slava, host/hostess!</i>		

Krsna slava

Božić

Ramazanski bajram

Uskrs

1. Pričamo

Sretan/srećan
praznik/blagdan!

With your partner, choose one of the religious holidays described above. Based on what you know about customs and greetings, compose a short dialogue exchanging appropriate greetings, explaining who celebrates what, and what you do to celebrate. Rehearse and perform for the rest of your class.

Bitno!

Past tense of verbs with -ći infinitives

The imperfective verbs **dolaziti**, **dolazim** and **odlaziti**, **odlazim** have perfective pairs **doći**, **dođem** and **otići**, **odem**.

Verbs with infinitives that do not end in *-ti* have special rules for building the L-participle, but it is more useful to remember them as exceptions. Below is the table of L-participles for the verbs with infinitives in *-ći* that we have encountered so far.

ići, idem (i)	išao, išla, išlo išli, išle, išla
doći, dođem (p)	došao, došla, došlo došli, došle, došla
otići, odem (p)	otišao, otišla, otišlo otišli, otišle, otišla

4. Gramatika

Double negation

The particle **ne-** is used as a prefix in addition to question words and question pronouns to form indefinite pronouns (somebody, something, somewhere, etc.). The particle **ni-** is used to negate question words and question pronouns. That way, words for nobody, nothing, nowhere etc. are created.

When negatives appear in a sentence, the verbs that refer to the negatives also need to be negated: in Bosnian/Croatian/Serbian, a double negative is grammatically necessary.

Niko/nitko nije tu. = *Nobody is here.*

Ne vidim ništa. = *I don't see anything.*

Likewise, remember that **ko/tko** and **šta/što** are different across cases, and their negative forms follow. Note that the Croatian variant *tko* declines just like the Bosnian and Serbian *ko*, losing the initial T.

Koga vidiš? Ne vidim nikoga. = *Who do you see? I don't see anyone.*

Positive	Some... (ne + positive)	Negation (ni + positive)
Ko/tko	Neko/netko	<i>Niko/nitko</i>
Šta/što	Nešto	<i>Ništa</i>
Gde/gdje	Negde/negdje	<i>Nigde/nigdje</i>
Kuda/kamo	Nekuda/nekamo	<i>Nikuda/nikamo</i>
Kako	Nekako	<i>Nikako</i>
Kakav, kakva, kakvo	Nekakav, nekakva, nekakvo	<i>Nikakav, nikakva, nekakvo</i>

7. Vježbamo/Vežbamo

Double negation

Model: Imam neku žutu mačku.

Nemam nikakvu žutu mačku.

1. Imam nešto veliko. _____

2. Vidim nekoga. _____

3. Idemo negdje/negde. _____

4. Emir je dao svog psa nekome. _____

5. Imam nekakvu knjigu. _____

6. Nekako radim ovaj posao. _____

7. Želim da idemo nekuda/nekamo. _____

8. Kupio sam auto nekome. _____

9. Maja je nečija sestra. _____

10. Znam nekoga na ovoj žurci. _____

Kultura

Danas nam je divan dan!

U Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji, za rođendan se pjeva/peva ova pjesma/pesma.

Danas nam je divan dan, divan dan, divan dan

Našem/našoj _____ rođendan, rođendan, rođendan

Živio/živeo, živio/živeo i sretan/srećan nam bio,

Živjela/živila, živjela/živila i sretna/srećna nam bila

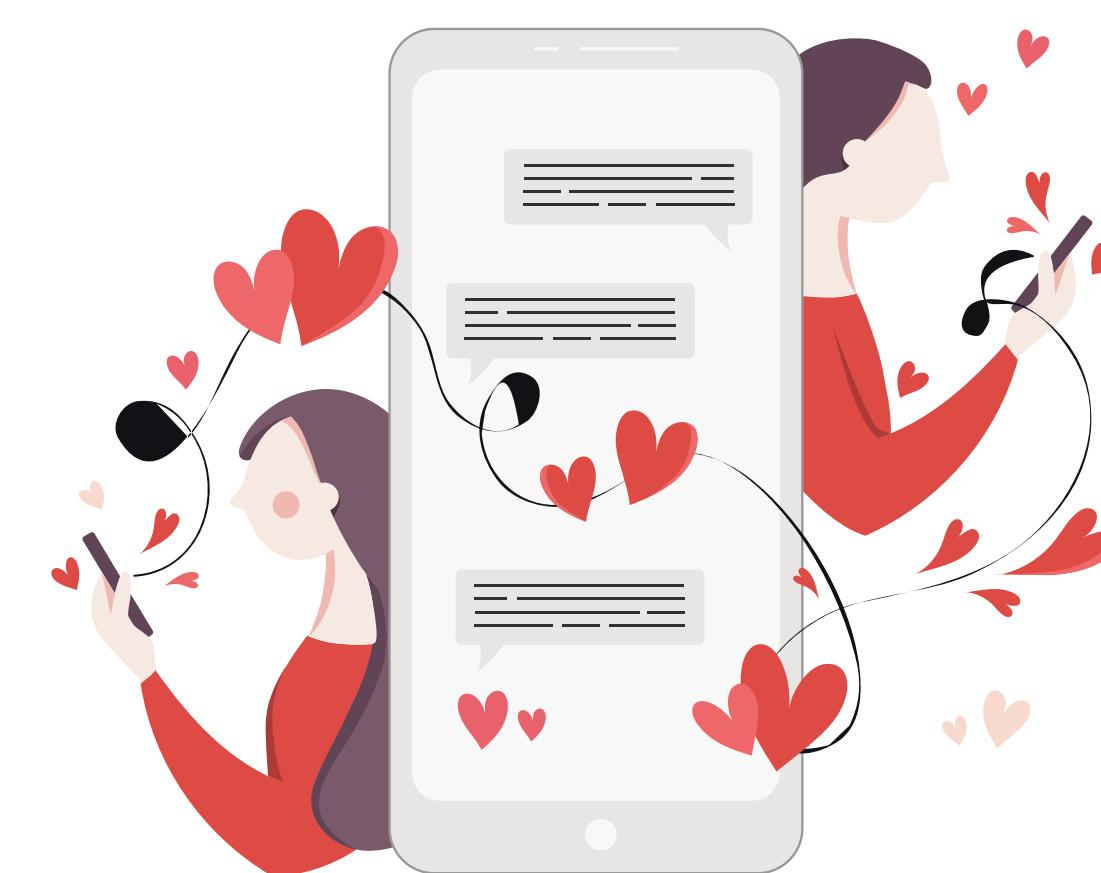
Živio/živeo/živjela/živila!

Želite li pjevati/pevati zajedno?

5. Gramatika

Vocative and locative singular, and nominative, genitive and accusative

Nominative and Accusative, singular	Vocative and Locative singular, and Nominative, Genitive, Accusative, and Vocative plural
ljubav noć riječ/reč večer stvar umjetnost/umetnost radost	ljubav-i noć-i riječ-i/reč-i večer-i stvar-i umjetnost-i/umetnost-i radost-i

1. Čitamo A

Kome kupuješ poklon?

Tamara: Mihajlo, sutra je Nova godina. Kome moramo dati poklone?

Mihajlo: Ja želim kupiti poklon mami, mom tati, drugu Petru i mojoj drugarici Lejli. A ti?

Tamara: Ja želim kupiti nešto bratu i mojoj frendici Sonji. Ali želim dati nešto i tvom frendu Petru.

Mihajlo: Stvarno? Odakle znaš Petra?

Tamara: Vidjela sam ga na tvom rođendanu.

Mihajlo: Tačno, i Petar i ti ste došli u goste. Jeste li se Petar i ti vidjeli poslije?

Tamara: Jesmo. Otišli smo u kafić. Popili smo kavu i pojeli kolač. Mislim da je Petar baš sladak! Želim mu napisati čestitku i vidjeti ga za Novu godinu.

Mihajlo: Sretno! Možda i on misli da si ti slatka!

Zoran: Селма, када је Јованин рођендан? Желим да одем на њену забаву.

Селма: Јованин рођендан? Њен рођендан је био јуче!

Zoran: О, не! Нисам знао. Нисам јој честитао и нисам јој отишао у госте.

Селма: Баш штета! Мислим да је зато тужна.

Zoran: Мислиш да је тужна? Шта да радим?

Селма: Можеш јој написати лијепу поруку и купити јој поклон.

Zoran: То је добра идеја. Какав поклон могу да јој дам? Знаш ли шта Јована воли?

Селма: Јована воли слатке ствари, а пријатељи јој често купују и цвијеће.

Zoran: Могу да јој дам и цвеће и нешто слатко. Идем одмах у продавницу. Да ли да купим торту, сладолед или чоколаду?

Селма: Мислим да Јована воли чоколаду. Можемо заједно отићи у продавницу, а онда код Јоване у госте.

1. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Mihajlo kupuje poklone

- a) mami, tati, Petru i Sonji
- b) mamu, tatu, Petru i Lejlu
- c) mami, tati, Petru i Lejli

6. Зоран није честитао рођендан

- a) Јовани
- b) Селми
- ц) Јована

2. Tamara je upoznala Petra

- a) na Mihajlovom rođendanu
- b) na Mihajlu rođendan
- c) na Mihajlovim rođendanu

3. Tamara želi napisati čestitku

- a) Petar
- b) Petra
- c) Petru

4. Zoran и Селма су

- a) Јованини гости
- б) код Јоване гости
- ц) код Јоване у госте

5. Јована је тужна

- а) зато јој Зоран није честитао рођендан
- б) зато што јој Зоран није честитао рођендан
- ц) зато што је Зоран није честитао рођендан

1. Čitamo C

Tačno/točno ili netačno/netočno?

Mihajlove prijateljice se zovu Tamara i Lejla.

Tamara je upoznala Mihajla na Petrovom rođendanu.

Lejla i Sonja su došle kod Mihajla u goste.

Tamara želi kupiti Petru poklon zato što misli da je Petar sladak.

Јованин рођендан није данас.

Зоран је желео да честита Јовани рођендан.

Јована не воли торте, колаче, и сладоледе.

Јована иде код Селме и Зорана у госте.

Tačno/ točno	netačno/ netočno?

1. Pišemo

Šta/što je tačno/točno?

Four of the above statements are false. Rewrite them with correct information from the text.

Bitno!

Kod + genitive

To indicate direction of movement towards a person, either dative or *kod (at)* + genitive can be used.

Dolazim kod nje u goste.

Dolazim joj u goste.

Idem kod Jovane u goste.

Idem Jovani u goste.

Idem kod nje na žurku.

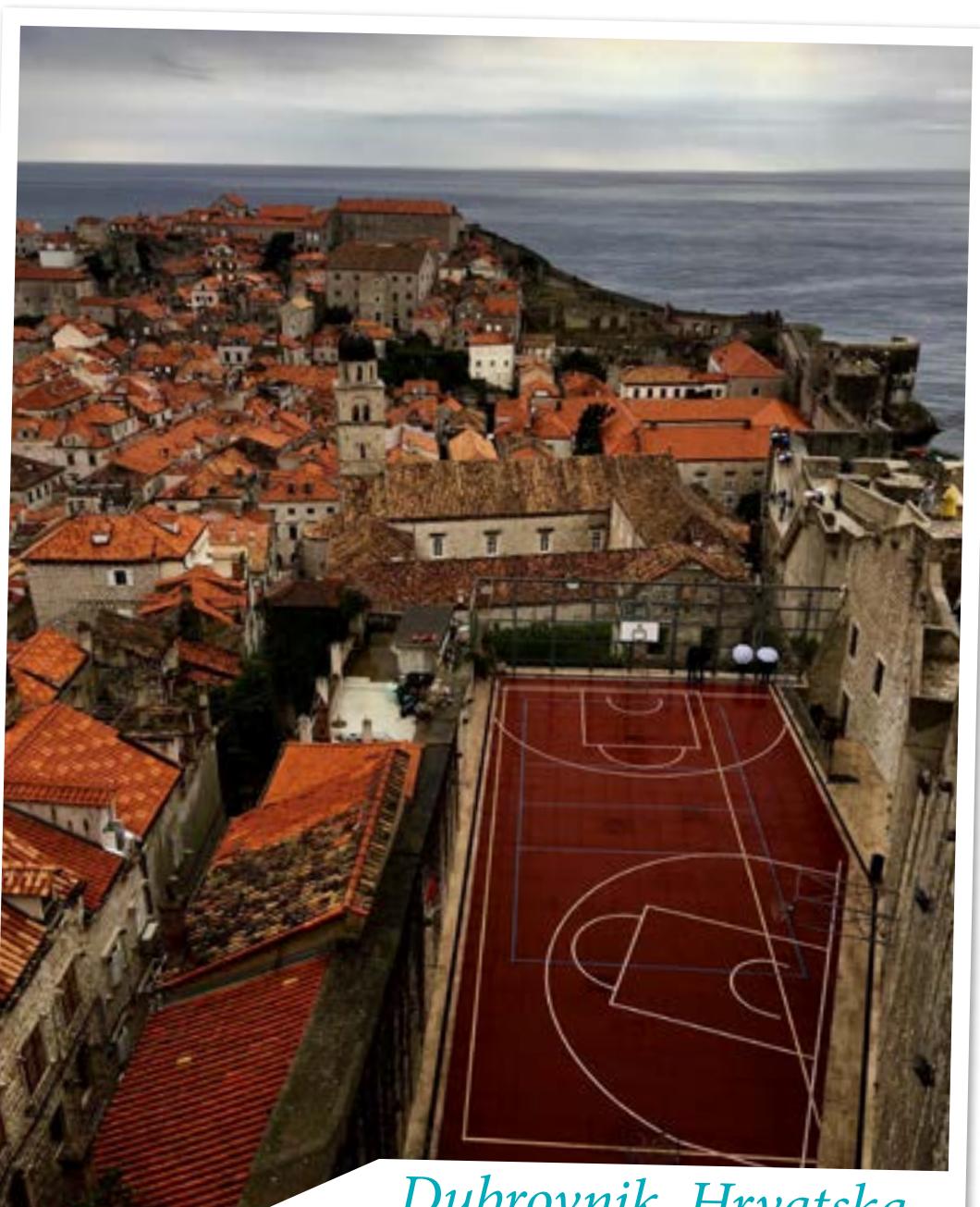
Idem joj na žurku.

Novi Sad, Srbija

Nikšić, Crna Gora

Dubrovnik, Hrvatska

8. Vježbamo/Vežbamo

Praznici

Model: Kada je Nova godina?

Nova godina je u decembru/prosincu.

1. Kada je katolički Božić? Katolički Božić je

_____.

2. Kada je pravoslavni Božić? Pravoslavni Božić je

_____.

3. Kada je Uskrs? Uskrs je

_____.

4. Kada je Valentinovo/Dan zaljubljenih? Valentinovo/Dan zaljubljenih je

_____.

5. Kada je tvoj rođendan? Moj rođendan je _____.

2. Pričamo

Kada je tvoj rođendan, a kada je rođendan tvog najboljeg prijatelja ili najbolje prijateljice?

Moj rođendan je _____, a njegov/njen/
njezin rođendan je _____.

Nove riječi/reči

Mjeseci/meseci u godini

The names the months in the year in Bosnian and Serbian are very similar to the names in English and other European languages. Croatian, however, uses old Slavic names for each month.

Bosnian, Serbian	Croatian
januar	siječanj
februar	veljača
mart	ožujak
april	travanj
maj	svibanj
juni/jun	lipanj
juli/jul	srpanj
august/avgust	kolovoz
septembar	rujan
oktobar	listopad
novembar	studen
decembar	prosinac

1. Slušamo

Čestitke

Listen to the recording and write in the missing words.

Draga Ljubice,

Sretan rođendan! Želim ti mnogo _____ i sreće. Putuješ li još uvijek po Norveškoj? U _____ sam bila tamo, i jako volim tu zemlju! Je li ovo još uvijek tvoj broj telefona? _____ brojeve telefona svojih prijatelja!

Tvoja Amila

Љубави моја,

Срећан Дан заљубљених! Пре ове године _____. Сада немам речи да ти кажем колико те волим! Желим да имамо много сати, много дана и _____, много година заједно. Видимо се вечерас у ресторану.

Твој Бранко

Poštovani gospodine Petroviću,

Želim Vama i Vašoj obitelji sretne blagdane i ugodne i tople _____ za Božić i Novu godinu. Želim da i _____ godine radimo skupa.

Pozdrav,

Petar Horvat

2. Pišemo

Glasovna poruka

Using examples above as models, write a message to a close friend and a message to a business associate, wishing them a happy holiday of your choice.

Bitno!

The verb **biti** (to be) and counting with numbers

When counting objects in the third person with the verb *biti* (to be), the verb takes the singular form in the neuter gender *je* for all numbers above five. The numbers *dva, tri, četiri* (two, three, four) take the verb *to be* in the plural form.

Ovo **je** jedna mačka.

Ovo **su** dve/tri/četiri mačke.

Ovo **je** pet/šest/sedam... mačaka.

6. Gramatika

Time expressions with the genitive case

Sljedeći/sledeći, sljedeća/sledeća, sljedeće/sledeće, sljedeći/sledeći	Next, coming
Ovaj, ova, ovo, ovi	This
Svaki, svaka, svako, svaki	Every
Prije/pre	Before
Poslije/posle	After

The genitive case is used in time expressions with qualifying adjectives like **prošli** (last), **sljedeći/sledeći** (next), **idući** (next), **ovaj** (this), **svaki** (every). When stating a fact about a time period, these adjectives and nouns will be in the nominative case.

Svaka godina je dobra. = *Every year is good.*

When stating that something happened or usually happens at a certain time, the genitive case is used for the noun and the qualifying adjective.

Svake godine idem na odmor. = *I go on a vacation every year.*

Time expressions can also be qualified using prepositions of time **prije/pre** (before) and **poslije/posle** (after). These words **do not** change form in any way - but the nouns that follow them **always** need to be in **the genitive**.

Prije/pre posla idem u šetnju. = *I go for a walk before work.*

Poslije/posle sata/časa idem na večeru. = *I go to dinner after class.*

3. Pričamo

Šta/što radiš...

With your partner, take turns asking and answering the following questions. Write down your answers.

Šta/što radiš poslije/posle časa/sata jezika?

Šta/što si radio ovog vikenda?

Šta/što radiš svake srijede/srede?

Šta/što radiš sljedeće/sledeće sedmice/tjedna/nedelje?

Šta/što radiš sljedećeg/sledećeg mjeseca/meseca?

Šta/što si radio prošle godine?

4. Pričamo

Da li se slažete?

Discuss the following statements. Do you agree?

- Bitno je ići spavati uveče/uvečer prije/pre jedanaest sati.
- Ne jedem zdravu hranu, ali to nije bitno zato što svakog utorka i četvrtka idem na jogu.
- Nije zdravo piti kafu/kavu prije/pre hrane.
- Pijem čašu vina svakog dana. To je dobro za zdravlje!

2. Pišemo

Moj raspored

Write a composition (12-15 sentences) about your usual schedule for this day of the week. Name the hour for every activity.

5. Pričamo

Kuda/kamo ti obično izlaziš?

Model: Kuda/kamo ti obično izlaziš?

Ja obično izlazim u barove. A ti?

barovi koncerti klubovi zabave kod prijatelja
pozorišta/kazališta sastanci restorani kafići
kina/bioskopi

7. Gramatika

Svoj, svoja, svoje

The possessive adjective *svoj* is declined just like *moj* and *tvoj* and can be used to signify one's own possessions – that is, the possessions of the subject of the sentence. In 1st and 2nd persons, the possessor is immediately clear from *moj* and *tvoj*.

I love my mother. = *Ja volim moju majku.* = *Ja volim svoju majku*

However, *svoj* is **required** for proper understanding in the 3rd person, because it establishes the exact identity of the possessor.

On voli svoju djevojku/devojku.
= *He loves his (own) girlfriend*

On voli njegovu djevojku/devojku.
= *He loves his (another man's) girlfriend.*

6. Pričamo

Kuda/kamo ti želiš izaći ovog vikenda?

9. Vježbamo/Vežbamo

Svoj, svoja, svoje

Fill in the blanks with the possessive adjective *svoj* in the correct case.

Model: To je Robertov otac. Robert voli _____ oca.
To je Robertov otac. Robert voli **svog** oca.

- Marta često pleše u _____ stanu.
- Oni žive u kući _____ roditelja.
- Tomislav pije _____ kafu/kavu.
- Volim kuhati/kuvati _____ hranu.
- Ajla je u _____ školi.
- Ivo je _____ čovjek/čovek.
- Vesna još voli _____ muža.
- Oni vježbaju/vežbaju za _____ ispite.
- Ona je platila kartu za koncert _____ sestre.
- Borko šeta _____ psa po keju.
- Njihov rođak putuje u _____ zemlju sutra.
- Mi mislimo o _____ sinovima.

2. Čitamo A

Sretan/srećan rođendan!

Марија, Нови Сад, 33

Ја сам се родила у септембру, на јесен. Ја радим у једној школи и у септембру сам увек заузета. Никада немам времена да кувам ручак или вечеру код куће, и зато никада немам журке код куће. Ове године мој муж и ја смо отишли у пријатан ресторан. Појели смо укусан ручак: салату, рибу и торту. Заједно смо попили флашу вина. После ручка смо отишли у шетњу и причали о мојој омиљеној књизи и о музичи. Захвалила сам му се на лепом дану. Увече сам звала своју маму. И она ми је честитала рођендан.

Lucija, Dubrovnik, 19

Ja sam se rodila ljeti, u lipnju. Za moj rođendan vrijeme je uvijek bilo lijepo i toplo. U Dubrovniku ljudi često slave na skupim mjestima, u barovima i restoranima. Zato smo moja obitelj i ja prvo otišli na večeru u jedan dobar restoran. Roditelji su mi napisali čestitku i dali mi poklone. Poslije večere, moje prijateljice i ja smo otišle u veliki klub. U klubu je bilo mnogo zanimljivih ljudi. Nisam ništa popila - samo sam plesala. Ujutru smo skupa otišle na plažu i plivale u moru. Rano ujutru na plaži nema nikoga, i zato je veoma tiho.

Edin, Sarajevo, 26

Moj rođendan je u februaru. Za moj rođendan je uvijek hladno. Zato nikad nisam volio da idem u kafiće ili barove. Ove godine isto nisam nigdje otišao. Bio sam kod kuće: kuhao sam večeru i imao sam malu zabavu. Svi moji drugovi i sve moje drugarice su došli na zabavu. Čestitali су mi rođendan, а моја djevojka mi je dala veliku tortu. To je bio odličan poklon! Lijepo sam joj se zahvalio. Poslije večere smo zajedno gledali dobar film, jeli tortu i pili vino.

2. Čitamo B

Tačan/točan odgovor

1. Edinova djevojka ...

- a) je mu poklonila veliku tortu
- b) poklonila je njemu veliku tortu
- c) mu je poklonila veliku tortu

2. Edinovi drugovi

- a) su mu čestitali rođendan
- b) čestitali su mu rođendan
- c) čestitali su ga rođendan

3. Edin se zahvalio

- a) svoju djevojku/devojku
- b) svojoj djevojci/devojci
- c) njegovoj djevojci/devojci

4. Luciji je napisala čestitku

- a) njoj porodica/obitelj
- b) njena/njezina porodica/obitelj
- c) njenoj/njezinoj porodici/obitelji

5. Lucijini mama i tata

- a) su joj dali poklone
- b) su joj davali poklone
- c) su mi dali poklone

6. Rano ujutru na plaži

- a) ima nikoga
- b) nije nikoga
- c) nema nikoga

7. Marija i njen/njezin muž su pojeli salatu, ribu i tortu

- a) u kući
- b) kod kuće
- c) u restoranu

8. Marija i njen/njezin muž vole

- a) knjigama i muzici
- b) knjige i muziku
- c) knjigu i muziku

9. Mama je čestitala rođendan

- a) čerci Mariji
- b) njenoj/njezinoj čerci Mariji
- c) Marijinoj čerci

2. Čitamo C

Pitanja i odgovori

1. Kolika je bila Edinova zabava?

2. Gdje/gde su Marija i njen/njezin muž slavili njen/njezin rođendan?

3. Kada je Edinov rođendan?

4. Šta/što su Luciji dali roditelji?

5. Čiji rođendan je na jesen?

6. Kakav film su gledali Edin i njegovi prijatelji?

7. Na čemu se Marija zahvalila mužu?

8. Kamo su išle Lucija i njene/njezine prijateljice?

9. Kome je djevojka/devojka poklonila tortu?

10. O čemu su Marija i njen/njezin muž pričali poslije/posle ručka?

11. Ko/tko slavi praznike/blagdane na skupim mjestima/mestima?

12. Koga nema na plaži ujutru?

8. Gramatika

Pronouns **neki** (some) and **svi** (all)

	SINGULAR	PLURAL
	m. f. n.	m. f. n.
Whose?	Čiji, čija, čije	Čiji, čije, čija
Which?	Koji, koja, koje	Koji, koje, koja
What kind?	Kakav, kakva, kakvo	Kakvi, kakve, kakva
Some	Neki, neka, neko	Neki, neke, neka
All!		Svi, sve, sva

10. Vježbamo/Vežbamo

Adjectives

Model: Neki ljudi ne vole raditi. (ljen/lenj)

Ljudi koji ne vole raditi su ljeni/lenji

1. Neki ljudi su uvek ljubazni. (dobar) _____
2. Neki ljudi često vežbaju i vole sportove. (vitak) _____
3. Neki ljudi jedu mnogo voća i povrća. (zdrav) _____
4. Neki ljudi ne govore mnogo. (tih) _____
5. Neki ljudi mnogo uče, čitaju i znaju. (pametan) _____
6. Neki ljudi nisu visoki. (nizak) _____

11. Vježbamo/Vežbamo

Pronouns and the number **jedan** across cases

a) Koji

1. Čovjek/čovek _____ ne voli pse ne voli ni ljudi.
2. Studentice _____ idu u biblioteku/knjižnicu mnogo uče.
3. Mačka _____ želi miša ga vidi.
4. Djeca/deca _____ uče su dobra.

b) Neki

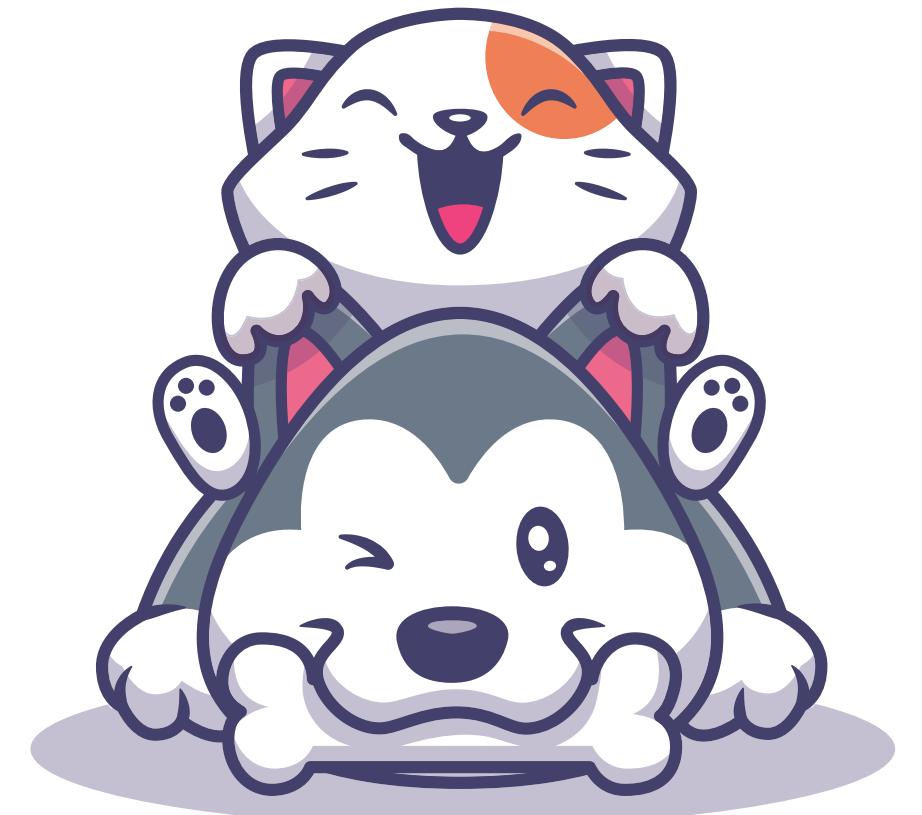
1. _____ ljudi ne vole mačke.
2. _____ studenti idu u biblioteku.
3. _____ mačke ne vole pse.
4. _____ djeca/deca igraju nogomet/fudbal.

c) Jedan

1. _____ čovjek/čovek ne voli životinje.
2. Studentice/studentkinje idu u _____ biblioteku/knjižnicu.
3. _____ mačka želi miša.
4. _____ dijete/dete je dobro.

b) Svi

1. _____ ljudi vole pse.
2. _____ studenti idu u kafić.
3. _____ mačke žele miševe.
4. _____ djeca/deca su dobra.

12. Vježbamo/Vežbamo Neki, svi

Fill in the blanks with the correct forms of neki and svi.

1. Na fakultetu se studira. _____ studenti i studentice/studentkinje uče malo, ali _____ studenti i studentice/studentkinje idu na sat/čas.
2. U restoranu se jede ukusna hrana. _____ ljudi često idu u restorane, ali _____ ljudi ponekad jedu kod kuće.
3. U školi se uči. _____ djeca/deca ne vole školu, ali _____ djeca/deca moraju ići u školu.
4. Za Valentinovo/Dan zaljubljenih se kupuje cvijeće/cveće i ide se na večeru. _____ djevojke/devojke ne vole cvijeće/cveće, ali _____ djevojke/devojke vole dobru hranu.
5. Za Božić se odmara i kuha/kuva se ručak kod kuće. _____ bake vole kuhati/kuvati, ali _____ bake vole odmarati.
6. Za praznik/blagdan se pišu čestitke. _____ čestitke su loše, ali _____ čestitke su prijatne.
7. Na žurci se mnogo pije. _____ momci piju pivo ili vino, ali _____ momci piju vodu.
8. Na poslu se radi. _____ ljudi ne rade mnogo, ali _____ ljudi idu na posao.

Neum, Bosna i Hercegovina

Split, Hrvatska

Kotorski zaliv, Crna Gora

9. Gramatika

Uses of the reflexive **se**

The reflexive particle **se** has multiple meanings and uses.

We have seen it already in phrases such as **vidjeti/videti se (to see each other)**, where it indicates a reciprocal action. Note the difference in using the same verb with and without **se**.

A new use of **se** is in **impersonal or passive constructions**, where the subject doing the action is unknown, or the action commonly happens, and is performed by people

Type	Verb with se	Verb without se
Impersonal and Passive <i>Can apply to any verb.</i>	<p>Na fakultetu se slušaju profesori. <i>One listens to professors at a college.</i></p> <p>Božić se slavi kod kuće. <i>Christmas is celebrated at home.</i></p> <p>Marija se rodila u januaru/siječnju. Marija was born in January.</p> <p>Lucijina kćerka se zove Marija. Lucija's daughter is called Marija.</p>	<p>Slušam profesore na fakultetu. <i>I am listening to the professors at college.</i></p> <p>Slavimo Božić kod kuće. <i>We celebrate Christmas at home.</i></p> <p>Lucija je rodila Mariju u januaru/siječnju. Lucija gave birth to Marija in January.</p> <p>Lucija zove Mariju "ljubavi". <i>Lucija calls Marija "love".</i></p>
Reciprocal <i>Can apply to a large number of verbs.</i>	<p>Marija i Marko su se vidjeli/ videli. <i>Marija and Marko saw each other.</i></p> <p>Vidimo se! <i>See you! (we'll see each other)</i></p>	<p>Marija je vidjela/videla Marka. <i>Marija saw Marko.</i></p> <p>Vidim te! <i>I (can) see you! (but you might not see me)</i></p>

in general. The verb matches the grammatical subject of the sentence, even though the subject is not the one performing the action.

Verbs like **zvati se (to be called), roditi se (to be born)** are similar: when used with "**se**," the action is not being performed by the subject, though the verb matches it in person and number.

13. Vježbamo/Vežbamo

Šta/što se radi za praznike/blagdane?

Model: Za Novu godinu **dajemo** poklone/darove.

Za Novu godinu **se daju** pokloni/darovi.

1. Za Uskrs idemo kod porodice/obitelji. Za Uskrs _____ kod porodice/obitelji.
2. Za Novu godinu jedemo mnogo hrane. Za Novu godinu _____ velika večera.
3. Za Dan zaljubljenih kupujemo cvijeće/cveće. Za Dan zaljubljenih _____ cvijeće/cveće.
4. Za Božić kuhamo/kuvamo večeru kod kuće. Za Božić _____ večera kod kuće.
5. Za praznike/blagdane pišemo čestitke. Za praznike/blagdane _____ čestitike.
6. U barovima i restoranima pijemo vino. U barovima i restoranima _____ vino.
7. U subotu i nedjelju/nedelju viđamo prijatelje. U subotu i nedjelju/nedelju _____ prijatelji.

PROJEKAT: OMILJENI PRAZNIK/BLAGDAN

Create a photographic presentation for your classmates, or record a video describing your favorite holidays. Make sure to answer the following questions:

1. Koji je tvoj omiljeni praznik/blagdan?
2. Zašto voliš taj praznik/blagdan?
3. Gdje/gde želiš slaviti svoj omiljeni praznik/blagdan sljedeće/sledeće godine?
4. Kako obično slaviš svoj omiljeni praznik/blagdan?
5. Gdje/gde si slavio/slavila svoj omiljeni praznik/blagdan ove godine?
6. Kako si slavio/slavila svoj omiljeni praznik/blagdan ove godine?
7. Kakvu hranu obično jedeš za svoj omiljeni praznik/blagdan?
8. Šta/što obično piješ za svoj omiljeni praznik/blagdan?
9. Šta/što obično rade tvoji prijatelji i porodica/obitelj za tvoj omiljeni praznik/blagdan?
10. Putuješ li negdje/negde za svoj omiljeni praznik/blagdan?